

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 87 0 П 021441 19 Рев
Бања Лука, 20.5.2020. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Д.П. из Т., кога заступа М.С., адвокат из Т., против туженог „Р. в. I.“ d.o.o. В., сада „Р.Р.“ d.o.o. В., кога заступа пуномоћник Ј.Т. из Б., ради утврђења и проглашења извршења недопуштеним, вриједност спора 199.968,24 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Добоју број 87 0 П 021441 19 Гж 2 од 26.6.2019. године, на сједници одржаној 20.5.2020. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Теслићу број 87 0 П 021441 18 П 2 од 31.12.2018. године, одбијен је захтјев тужитеља да се утврди да износ од 199.968,24 КМ, не представља дуг Здравствене установе „А.Ц.“, сада „Ц.а.“ Т., у извршном предмету Основног суда у Теслићу број 87 0 И 014837 13, па да се потраживање тражиоца извршења (овдје тужени) у том извршном поступку има умањити за тај износ и да сходно томе његово потраживање износи 203.468,26 КМ. Истом пресудом, одбачен је као недопуштен тужбени захтјев (правилно: тужба) тужитеља, којим се тражи да се прогласи недопуштеним извршење, ради наплате износа од 199.968,24 КМ у извршном предмету Основног суда у Теслићу број 87 0 И 014837 13 И, да се укину све процесне и извршне радње у том предмету и извршни поступак обустави у том дијелу новчаног потраживања тражиоца извршења (овдје тужени).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 87 0 П 021441 19 Гж 2 од 26.6.2019. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се ревизија усвоји и нижестепене пресуде преиначе тако да се „тужбени захтјев прихвати“ и да се обавезе тужени на накнаду трошкова поступка у износу од 4.965,00 КМ, или да се другостепена пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи, да се утврди да износ од 199.968,24 КМ, не представља дуг Здравствене установе „А.Ц.“, сада „Ц.а.“ Т., у извршном предмету Основног суда у Теслићу број 87 0 И 014837 13 И, да се потраживање тражиоца извршења (тужени) у наведеном извршном поступку има умањити за тај износ и да се прогласи недопуштеним извршење, ради наплате износа од 199.968,24 КМ, у наведеном извршном предмету.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је утврдио: да је у извршном предмету Основног суда у Теслићу број 87 0 И 014837 13 И, по приједлогу тражиоца извршења „Р. в. 1.“ д.о.о. Б. (тужени), против извршеника: Д.П. (тужитељ); Здравствене установе „А.Ц.“ Т.; и Здравствене установе „Ц.“ Т., ради намирења новчаног потраживања у износу од 474.463,37 КМ, продајом непокретности извршеника, рјешењем суда од 3.10.2013. године, дозвољено предложено извршење; да је рјешењем истога суда број 87 0 И 014837 13 И од 4.3.2014. године, дјелимично усвојен приговор извршеника против наведеног рјешења о извршењу, те је поступак извршења дјелимично обустављен за износ од 71.026,87 КМ, а у преосталом дијелу обавезе извршеника на исплату износа од 403.436,50 КМ, са каматом од 30.7.2013. године до исплате и трошкова поступка у износу од 2.566,96 КМ, наведено рјешење је остало на снази; да су 9.7.2012. године, тужени (повјерилац), Здравствена установа „А.Ц.“ Т. (дужник) и тужитељ (хипотекарни дужник), закључили уговор о регулисању међусобних односа, број ОПУ 1132/2012, предметом којег је начин измирења дуговања дужника (тужитељ) према повјериоцу (тужени) у износу од 153.436,50 КМ и измирење по основу преузетих дуговања тужитеља (зајмопримац) према „Heta leasing“ (зајмодавац) у износу од 181.436,70 КМ; да су исте уговорне стране и у истим улогама, с тим што је Д.П., као хипотекарни дужник – означен и као приступилац дугу (даље: хипотекарни дужник) и Здравствена установа „Ц.а.“ Т. (приступилац дугу), 14.9.2012. године закључили Анекс I уговора о регулисању међусобних односа и истог дана и уговор о заснивању хипотеке, оба под бројем ОПУ 1481/2012, којим је заснована хипотека на некретнинама хипотекарног дужника (тужитељ) укњиженим у зк.ул. број 30 к.о Т. Г., на кч. број 396/7, у нарави двориште површине 42 м² и стамбено пословна зграда површине 181 м², са уписаним правом сувојине у корист тужитеља, са 81/264 дијела; да сва три наведена уговора садрже изјаву тужитеља (као хипотекарног дужника) „да укупан дуг Здравствене установе „А.Ц.“ Т., који има према повјериоцу (тужени) по уговору о регулисању међусобних односа, признаје као свој и да се обавезује, да ће испунити потраживања које повјерилац (тужени) има према предње наведеној Здравственој установи (као дужнику), те да се у циљу обезбјеђења укупног потраживања туженог по овим уговорима, које укључује..., што на дан потписивања тог уговора износи 403.436,50 КМ, као хипотекарни дужник, подвргава непосредном принудном извршењу без одлагања на наведеним некретнинама из зк.ул. број 30 к.о. Т. г. које су предмет уговора о заснивању хипотеке; да су тужитељ (зајмопримац) и Hipo Alpe – Adria – Leasing d.o.o Sarajevo (зајмодавац), дана 11.4.2007. године закључили уговор о зајму БиХ/5493143, у сврху набавке некретнина, у корист тужитеља, укњижених у зк.ул. број 30 к.о. Т. г. и да се, према допису сљедника зајмодавца – Хета д.о.о. Сарајево од 3.7.2012. године, ово Друштво сагласило са уписом хипотеке II реда на предметним некретнинама тужитеља, у корист туженог „иза уписа Хета д.о.о Сарајево, на којој је уписана хипотета I реда, која служи као средство обезбјеђења предметног уговора о зајму“;

да је ЗУ „Ц.а.“ у Т., упутила туженом допис број 05/VII/13 од 5.7.2013. године, о отказу и истога дана допис број 15/13, о раскиду сва три наведена уговора; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 11.4.2016. године.

Полазећи од утврђења да се у овом поступку не може отклонити правно дејство рјешења Основног суда у Теслићу број 87 0 И 014837 13 И од 4.3.2014. године, у дијелу којим су обавезани извршеници: Д.П. (тужитељ), ЗУ „А.Ц.“ Т. и ЗУ „Ц.а.“ Т., да исплате тражиоцу извршења (тужени) износ од 403.436,50 КМ, са каматама и трошковима поступка; да сва три напријед наведена уговора садрже изјаву тужитеља (као хипотекарног дужника), да дуг ЗУ „А.Ц.“ Т. према туженом (као хипотекарном повјериоцу) у износу од 403.436,50 КМ, признаје као свој и да се у циљу обезбјеђења тог потраживања „сложио“ са непосредним принудним извршењем на његовим некретнинама које су предмет уговора о хипотеци, првостепени суд је одбио захтјев тужитеља да се утврди, да износ од 199.968,24 КМ не представља дуг ЗУ „А.Ц.“ Т., сада ЗУ „Ц.а.“ Т. и за умањење, за тај износ потраживање туженог у наведеном извршном поступку. При том је закључио, да се раскид уговора од 5.7.2013. године који су захтијевали извршеници, не односи на обавезе настале до тог дана, већ само на будуће обавезе, те да извршеници нису испунили обавезе из тих уговора (да нису платили дуг туженом у износу од 153.436,50 КМ и дуг по основу уплате туженог „преузетих обавеза“ тужитеља према Друштву Хета Сарајево), а да је тужени испунио своје обавезе из уговора, па и уплату, том Друштву, износа од 199.968,24 КМ (који чини зајам у износу од 181.436,79 КМ, са каматом). Како се ради о извршном предмету, у којем је рјешење о извршењу стекло својство правоснажности, а Закон о извршном поступку ни Закон о парничном поступку не предвиђа могућност побијања процесних ни извршних радњи суда, исти суд је одбацио, као недопуштен, тужбени захтјев (правилно: тужбу), у дијелу којим се тражи да се прогласи недопуштено извршење, ради наплате износа од 199.968,24 КМ, у извршном предмету Основног суда у Теслићу број 87 0 И 014837 13 И и да се обустави извршни поступак у том дијелу.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одредбом члана 52. став 5. Закона о извршном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 59/03 до 66/18, даље: ЗИП) прописано је, да ако првостепени суд усвоји тужбени захтјев трећег лица да се извршење прогласи недопуштеним и укине рјешење о извршењу, наложиће и обуставу извршног поступка. Након правоснажности ове одлуке парничног суда, извршни суд ће рјешењем констатовати да је извршни поступак обустављен и њиме укинута све проведене радње.

Према утврђењу нижестепених судова, тужени (повјерилац), Здравствена установа „А.Ц.“ Т. (дужник) и тужитељ (приступилац дугу и хипотекарни дужник), су 9.7.2012. године закључили уговор о регулисању међусобних односа, а затим и анекс I уговора од 14.9.2012. године у којем је као уговорна страна приступила и Здравствена установа „Ц.а.“ Т. (као приступилац дугу). Предмет наведеног уговора је регулисање међусобних односа и начин измирења дуговања дужника (Здравствена установа „А.Ц.“ Т., према повјериоцу (тужени), по основу доспјелих а неизмирених обавеза за испоручене а неплаћене набавке у износу од 153.436,50 КМ и измирење дуговања (тужитеља) по основу преузетих обавеза од „Heta lesing“, (из основа

уговора о зајму закљученог са тужитељем 11.4.2007. године), у износу од 181.013,79 КМ. Тужени се уговором о регулисање међусобних односа обавезао, да ће у року од 10 дана извршити уплату дуга (зајма) тужитеља према „Heta lesing“ - на трансакциони рачун дужника („А.Ц.“), с тим да је овај дужник дужан одмах извршити трансфер средстава на рачун „Heta lesing“, а дужник се обавезала, прије предметне уплате обезбиједити сагласност „Heta lesing“, за упис на предметној локацији хипотеке II другог реда, у корист повјериоца. Неспорно је међу странкама да је тужени ту обавезу измио - уплатом наведене главнице са каматама, у укупном износу од 199.968,54 КМ (износа од 199.769,78 КМ, дана 8.10.2012. године и износа од 198,46 КМ, дана 22.10.2012. године), и то на рачун „Heta lesing“ (а не на рачун дужника), као и да је Heta d.o.d Sarajevo (сљедник „Heta lesing“), на захтјев тужитеља, дала сагласност туженом (поднеском од 3.7.2012. године), за упис хипотеке II реда, у корист туженог, на предметним некретнинама тужитеља (уписаним у зк.ул. број 30 к.о. Теслић у сувласничком дијелу од 81/264).

Уговором о заснивању хипотеке од 14.9.2012. године закљученим између истих уговорних страна и у истим улогама као и код наведеног уговора о регулисању међусобних односа, у члану 1.7. уговора тужитељ је изричито изјавио, да укупан дуг Здравствене установе „А.Ц.“, према повјериоцу (тужени), по уговору о регулисању међусобних односа признаје, као свој, те се обавезао да ће он испунити потрживање повјериоца које овај има према дужнику по уговору о регулисању међусобних односа. У истом члану је уговорено да „у циљу обезбјеђења укупног потраживања повјериоца (тужени), по овом уговору, које укључује износ доспјелих потраживања повјериоца (по основу извршене а неплаћене набавке робе) износ преузетог потраживања (измирење дуговања тужитеља, по основу преузетих обавеза према „Heta lesing“) и одобрену разлику до максималног износа кредитног лимита (уговореног чланом 4. став 2. наведеног уговора о регулисању међусобних односа, у износу од 250.000,00 КМ, који лимит представља остварени промет набавки од повјериоца, то јесте, туженог), што на дан потписивања овог уговора износи 403.436,50 КМ, хипотекарни дужник (тужитељ) се подвргава непосредном принудном извршењу без одлагања на некретнини наведеној у овом члану“, то јесте, на предметним некретнинама тужитеља.

Из правоснажног рјешења о извршењу Основног суда у Теслићу број 87 0 П 014837 13 И од 3.3.2014. године произлази, да је на сувласничком дијелу од 81/264 некретнина тужитеља, укњиженим у зк.ул. број 30 к.о. Т., кч. број 396/7, у нарави – двориште површине 42 м², стамбено пословна зграда површине 181 м² и пословни простор површине 81,53 м² (које су и у Лист непокретности број 30/2 к.о. Т. Г., уписане као супосјед тужитеља са супосједничким дијелом од 81/264), у „Ц“ теретном листу, укњижено заложно право (хипотека), на предметним некретнинама тужитеља, уписана 8.10.2012. године (на основу нотарски обрађеног уговора о заснивању заложног права на некретнинама број ОПУ 1481/2012, од 14.9.2012. године), ради обезбјеђења предметног новчаног потраживања заложног повјериоца (тужени).

Код оваквог стања ствари, а на основу одредбе члана 139. став 1. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“, број 124/08 до 60/15, даље: ЗСП), према којој хипотека даје овлаштење заложном повјериоцу, какво својство оvdје има тужени, да спорно потраживање намири из вриједности заложене ствари, а власник ствари (заложни дужник), какво својство има тужитељ, дужан је да

то трпи. Овдје се ради о добровољном заложном праву, које се оснива на основу правног посла (члан 146. ЗСП), а сувласник свој идеални дио ствари може дати у залог без сагласности осталих сувласника (став 2. истог члана).

Стога, тужитељ у смислу одредбе члана 52. став 5. ЗИП, није доказао да на предмету извршења има такво право које спречава извршење, па су нижестепени судови правилно судили када су одбили тужбени захјев тужитеља, као ставу првом изреке првостепене пресуде. Из истих разлога, по оцјени овога суда, нема основа ни захтјев по којем је првостепени суд „тужбени захтјев одбацио“, а другостепени суд је то прихватио.

С обзиром да је хипотеком заснованом на предметним некретнинама тужитеља, обезбијеђено цјелокуно потраживање туженог (као хипотекарног повјериоца), у износу од 403.436,50 КМ, што значи и потраживање износа од 199.968,24 КМ, које је овдје предмет спора, без значаја је за одлуку у овоме спору околност, што наведни износ представља дуг тужитеља према „Heta leasing“ (по основу уговора о зајму) и што је тужени (преузимајући обавезу плаћања истог, умјесто тужитеља), тај износ уплатио на рачун „Heta leasing“, а не на рачун дужника Апотека „Ц.“ (како се уговором обавезао), јер је и дужник (према истом уговору) био у обавези да одмах изврши трансфер средстава на рачун „Heta leasing“. У крајњем, тужитељ је (како је већ речено), као хипотекарни дужник у члану 1.7. уговора о заснивању хипотеке, износ од 403.436,50 КМ (у који је урачунат и спорни износ у коме је тужени измирио дуг тужитеља према „Heta lesing“) „признао као свој дуг“ и у циљу обезбјеђења цјелокупног тог потраживања је засновано заложно правно туженог на предметним некретнинама тужитеља, па наводи ревизије да спорни износ од 199.968,24 КМ, није дуг „А.Ц.“, нису од значаја за правилност побијане пресуде.

Имајући у виду да је предмет тужбеног захтјева износ од 199.968,24 КМ, указивање у ревизији да кредитни лимит од 250.000,00 КМ никада није уплаћен тужитељу, не доприноси другачијем исходу овога спора.

Како су отказ напријед наведених уговора (о регулисању међусобних односа, анекса тог уговора и уговора о заснивању хипотеке), под бројем 05/VII13 од 5.7.2013. године, као и раскид истих уговора (због неиспуњења уговорних обавеза), број 15/13 од 5.7.2013. године туженом дати од стране Здравствене установе „Ц.а.“ Т., која није странка у овоме спору и која сагласно одредби члана 10. став 3. Закона о апотекарској дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 119/08 до 33/14), има својство правног лица, тужитељ није легитимисан на позивање на отказ и раскид предметних уговора, па се наводи ревизије у овом правцу, указују неоснованим.

Не могу се прихватити ни ревизиони приговори у погледу ваљаности пуномоћја датог пуномоћнику туженог, о чему нижестепене пресуде садрже исцрпне и ваљане засновано на доказима уложеним у списе предмета, које као правилне прихвата и овај суд, па се указује беспотребним понављање датих разлога везаних за тај приговор.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали ревизиони наводи нису од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Из наведених разлога а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић